

BEGRIJPEND LEZEN

Leesteksten en vragen voor het vierde leerjaar

Een woordje uitleg

In deze bundel rond begrijpend lezen vind je in totaal vier soorten leesteksten (fantasierijk verhaal – krantenartikels – poëzie – informatieve teksten) terug die geschikt zijn voor leerlingen van het vierde leerjaar. Elke tekst werd aangevuld met enkele inhoudelijke vragen waarmee je kan peilen of de kinderen de inhoud van de tekst begrijpen.

Sommige vragen moeten enkel mondeling beantwoord worden, andere vragen schriftelijk. Hoe je deze leesteksten met vragen inzet in jouw klas, kan je zelf kiezen. Bijvoorbeeld:

- **Klassikaal:** je leest samen de teksten en beantwoordt de vragen in de vorm van een klasgesprek. Hierbij zal je wel goed moeten opletten dat alle leerlingen aan bod komen.
- **Klassikaal geleid:** je leest de tekst als leerkracht 1x voor. Daarna is het aan de kinderen om de tekst nogmaals te lezen en de vragen op te lossen.
- **Partnerwerk:** de kinderen werken in duo's. Ze lezen elk zelfstandig de tekst, vertellen nadien aan elkaar wat ze gelezen hebben en zoeken samen naar een antwoord op de vragen.
- **Individueel:** de kinderen lezen de tekst en bijhorende vragen zelfstandig. Zo tonen ze aan dat ze zowel de tekst als de vragen begrijpen

De Groene brigade

Hoofdstuk 1 – het park

In een klein stadje met de naam Bloemenroos woont Nora. Nora is een slim en avontuurlijk meisje van 10 jaar oud. Op een mooie zomerdag gaat Nora samen met haar vrienden Elias en Amina naar het stadspark. Wanneer ze bij het park aankomen, schrikken ze van wat ze zien. Het park ligt vol met plastic flessen, papieren zakken en ander afval. Het is er echt een rommeltje!

“Wat is er hier gebeurd? Ik snap echt niet dat mensen hun afval zomaar achterlaten in de natuur! Hier zijn toch vuilbakken?” roept Nora boos uit. Nora is heel veel met de natuur bezig. Daarom besluit ze om iets te ondernemen om het stadspark netjes te houden.

Omdat ze beseft dat ze dit niet alleen zal kunnen, schakelt ze de hulp van haar vrienden in. “Hoe kunnen we ervoor zorgen dat het park netjes blijft?”, vraagt Nora aan haar vrienden. “We kunnen een club oprichten om het park op te ruimen en netjes te houden. Iedereen die wil meehelpen, is welkom!”, antwoordt Elias enthousiast. “Wat een goed idee! We noemen de club ‘de Groene Brigade’! vult Amina aan.

Zo gezegd, zo gedaan. Samen beginnen de kinderen aan hun missie: het stadspark netjes houden en de natuur beschermen.

Hoofdstuk 2 – de missie

De Groene Brigade, die momenteel nog maar uit 3 leden bestaat, begint met het verzamelen van afval in het park. Ze dragen handschoenen en gebruiken grijpers om het afval op te rapen. Nora had op school al geleerd over recycleren. Daarom sorteren de kinderen het afval in verschillende afvalbakken.

Na een tijdje ziet de Groene Brigade dat de andere kinderen uit de buurt nieuwsgierig aan het toekijken zijn. “Wat zijn jullie aan het doen?”, vraagt Robbe, een jongen uit de buurt. “Wij zorgen ervoor dat het stadspark netjes blijft. We ruimen het afval op en proberen zo de natuur te beschermen.

We vormen samen een clubje en noemen ons de Groene Brigade.” antwoordt Elias vastberaden. “Zoeken jullie nog leden voor de Groene Brigade?”, vraagt iemand anders. “Absoluut”! Zegt Nora, “Iedereen die wil helpen, is welkom!”

En zo groeit de Groene Brigade snel uit tot een club met tientallen kinderen. Deze kinderen werken samen als team om het stadspark schoon te maken.

Hoofdstuk 3 – het idee

Een week na de grote opkuisactie spreken de kinderen van de Groene Brigade af om te lunchen in het park. Nora kwam plots op een geweldig idee. “Wat als we een moestuin zouden maken in het park? Mensen kunnen daar dan groenten en fruit kopen. Op die manier moeten ze geen plastic verpakkingen kopen in de winkel. De andere kinderen dachten even na over het idee, maar stemden snel toe.

Samen gaan de kinderen naar de burgemeester van Bloemenroos om te vertellen over het plan. “Wat een leuk idee! Jullie mogen zeker en vast een moestuin maken in het stadspark.” antwoordde de burgemeester nadat Nora over het plan vertelde.

De Groene Brigade gaat meteen aan de slag. Samen gaan ze op zoek naar werktuigen waarmee ze de moestuin kunnen klaarmaken. Daarna gaan ze naar de winkel om zaadjes te kopen. Deze worden geplant en goed verzorgd. De kinderen geven de zaadjes voldoende water en liefde. Ze wachten vol geduld op de groei van hun planten.

Hoofdstuk 4 – een groene toekomst

Langzaam begint de moestuin te groeien en te bloeien. Mensen uit de stad steunen de Groene Brigade door groenten en fruit uit de moestuin te kopen. Zo hoeven ze geen plastic verpakkingen meer te gebruiken. Hierdoor wordt de stad een stuk groener en gezonder!

Na maanden van hard werken ziet Bloemenroos er prachtig uit! Het park is schoon, de moestuin is kleurrijk en de mensen in de stad zorgen een stuk beter voor de natuur. Nora, Elias, Amina en alle andere leden van de Groene Brigade zijn erg trots op wat ze hebben bereikt. Ze hopen dat andere steden het voorbeeld van Bloemenroos zullen volgen. Want dat zou de wereld groener en schoner maken!

1. Plaats de onderstaande fragmenten uit de tekst in de juiste volgorde. Schrijf nummer '1' bij het eerste fragment, nummer '2' bij het tweede fragment, ...

Nora en de andere leden van de Groene Brigade spreken met de directeur over het maken van een moestuin in het stadspark.

Nora richt de Groene Brigade op. Haar vrienden Elias en Amina worden ook lid van deze club.

Mensen kopen groenten en fruit uit de moestuin en zorgen beter voor de natuur. De Groene Brigade is trots op wat ze bereikt hebben.

De Groene Brigade krijgt er heel wat nieuwe leden bij. Kinderen uit de buurt sluiten aan bij de club.

De Groene Brigade begint met het opruimen van het stadspark. Ze gebruiken handschoenen en grijpers om het afval op te rapen.

Nora ontdekt samen met haar vrienden het vuile stadspark en wil hier iets aan doen.

2. Waarom besluit Nora om iets aan het vuile stadspark te doen?

.....
.....

3. Waarom verzamelt de Groene Brigade het afval uit het stadspark in verschillende afvalbakken?

.....
.....

4. Wat is het grote voordeel van de moestuin in het stadspark?

.....

.....

5. Wat zou de boodschap kunnen zijn van dit verhaal?

.....

.....

Een hechte vriendschap

Hoofdstuk 1 – de nieuwe leerling

In een rustig dorp met de naam Zonedorp woont Jasper. Jasper is 9 jaar oud en zit in het vierde leerjaar van basisschool de Zonnestraal. Op een dag vertelt de meester aan de kinderen dat ze een nieuwe leerling in de klas krijgen. De nieuwe leerling heet Amir. Hij komt uit een ander land en heeft het moeilijk met de Nederlandse taal. Daarom is het belangrijk dat de andere kinderen hem helpen door zoveel mogelijk tegen hem te praten.

Omdat Jasper altijd had geleerd om vriendelijk te zijn tegen nieuwe mensen, besluit hij om Amir welkom te heten. Hij stapt naar hem toe en stelt zichzelf voor. “Hallo! Ik ben Jasper. Ik zit in je klas en zal ervoor zorgen dat jij je snel thuis voelt in onze school. Als je vragen hebt, mag je ze altijd stellen!”. Amir is even stil. Dan begint hij te glimlachen en zegt stil “Dank u wel, Jasper.”.

Tijdens de speeltijd leidt Jasper Amir rond in de school. Hij toont hem waar de eetzaal is, waar de sportzaal is en gaat rond in de verschillende klassen. Daarna stelt hij Amir voor aan de andere kinderen uit de klas.

Hoofdstuk 2 – de connectie

Jasper en Amir worden al snel goede vrienden. Ze ontdekken dat ze allebei van avontuur houden en graag buiten spelen. Ze brengen hun lunchpauzes samen door, delen verhalen en leren elkaar beter kennen. Amir zijn Nederlands wordt snel beter. Hij is blij en dankbaar dat Jasper hem zo goed helpt.

In het weekend spelen Jasper en Amir ook veel samen. Op een dag besluiten ze om samen een boomhut te bouwen in het park. Jasper is creatief en had veel leuke ideeën. Amir is handig en kan goed timmeren. Samen vormen ze een perfect team. Ze gaan aan de slag.

Hoofdstuk 3 – samen sterk

Tijdens het bouwen van de boomhut zien Jasper en Amir dat een jonger kind gepest wordt door een groepje oudere kinderen. Beide jongens vinden dat niet leuk en besluiten om te helpen. Ze stappen richting de jongen die gepest wordt en toonden aan de pestkoppen dat ze moeten ophouden. En ja hoor... Het werkte! De groep oudere kinderen stapt weg.

Na dit korte voorval keren Jasper en Amir terug naar hun boomhut. Door deze situatie beseffen ze dat hun vriendschap steeds meer groeit. Ze kunnen samenwerken om anderen te helpen. Tevreden werken ze verder aan hun boomhut. Na veel werken, timmeren en lachen is de boomhut eindelijk af. De boomhut is vanaf nu een plek waar ze samen kunnen spelen, maar ook waar ze kunnen praten met elkaar. Het is een plekje waar twee goede vrienden mooie herinneringen kunnen maken.

1. Wie zijn de hoofdpersonages in het verhaal?

.....

2. Hoe leerden Amir en Jasper elkaar kennen?

.....

.....

3. Waarom vormen Amir en Jasper een superteam tijdens het bouwen van de boomhut?

.....

.....

4. Wat beseffen Jasper en Amir na het voorval van het gepeste kind?

.....

.....

5. Waarvoor zal de boomhut gebruikt worden?

.....

.....

Artikel 1

Wetenschappers ontdekken nieuwe planeet

24 januari 2018

Spannend nieuws uit de ruimte! Daar ontdekten enkele wetenschappers een nieuwe planeet. Door deze ontdekking kunnen we heel wat meer te weten komen over ons universum.

De nieuwe planeet heeft de naam 'Lumina' gekregen, wat 'licht' betekent. Dat komt omdat de nieuwe planeet een speciaal soort licht uitstraalt. Het is een planeet omdat hij rond een andere ster draait, net zoals onze eigen planeet, de Aarde, rond de zon draait. Lumina is ongeveer even groot als de Aarde, dus het zou zomaar een plek kunnen zijn waar leven mogelijk is! Al moet dat nog onderzocht worden.

Lumina werd ontdekt met behulp van krachtige telescopen. Hiermee kunnen wetenschappers sterren en planeten zien die zich heel ver in de ruimte bevinden. Eén van deze telescopen zag iets heel bijzonders: een klein stipje dat rond een ster bewoog. Een planeet dus!

Verder onderzoek zal uitwijzen welk soort planeet Lumina is, of er leven op de planeet is en of wij er als mens ooit ook naartoe zullen kunnen reizen.

1. Geef de hoofdgedachte van dit artikel weer in één zin.

.....

.....

2. Waarom kreeg de planeet de naam 'Lumina'? Markeer in de tekst.
3. Hoe werd de planeet ontdekt? Onderstreep in de tekst.
4. Waarom is 'Lumina' een planeet? Wat is een voorwaarde om van een planeet te spreken? Noteer.

.....

.....

Artikel 2

Haai spoelt aan op het strand van Zeebrugge

14 augustus 2022

Gisterenmiddag omstreeks twee uur in de namiddag beleefden enkele strandbezoekers de schrik van hun leven toen een haai aanspoelde op het strand van Zeebrugge. Het strand werd zo snel mogelijk ontruimd.

De strandbezoekers schrokken op van een enorme schaduw die in het water verscheen. Iedereen wandelde richting de zee om te zien wat er aan de hand was. Het bleek om een Walvishaai te gaan. Gelukkig voedt deze soort zich enkel met kleine visjes en plankton. Ze zijn dus niet gevaarlijk voor de mens.

De komst van de walvishaai zorgde voor veel opwinding. De plaatselijke politie werd ingeschakeld om de nieuwsgierige mensen van het strand te sturen. Strandwachters en experts werden ingeschakeld om het dier zo snel mogelijk terug naar het diepe water te begeleiden. Met behulp van speciale touwen lukte het hen om de walvishaai weer in veiligheid te brengen.

1. Geef de hoofdgedachte van dit artikel weer in één zin.

.....

.....

2. Markeer in de tekst twee bijvoeglijke naamwoorden.

3. Is de walvishaai gevaarlijk voor de mens? Onderstreep de zin waar het antwoord op deze vraag gegeven wordt.

4. Waarom werd de politie ingeschakeld?

.....

.....

Artikel 3

Onweersbui zorgt voor tragische gevolgen

14 juli 2017

De krachtige onweersbui die gisteren over ons land trok en gepaard ging met een hevige regenval zorgde voor veel schade aan woningen en andere gebouwen. Verschillende mensen kwamen om het leven.

Gisterennamiddag omstreeks drie uur verzamelden zich donkere wolken aan de hemel. Voor het hele land werd code rood uitgesproken. Dit toont aan dat de voorspelde onweersbui voor veel schade zou kunnen zorgen. Er werd aangeraden om niet buiten te komen als het niet nodig was.

Helaas hebben sommigen zich toch laten vangen aan de gevaren die de onweersbui met zich meebracht. Een groep mensen bevond zich op een open plek toen de onweersbui in volle kracht losbarstte. De bliksem sloeg in en eiste het leven van vier mensen.

Daarnaast zorgde de grote hoeveelheid neerslag in combinatie met de bliksem ook voor enorme schade aan huizen en andere gebouwen. De brandweer werd opgeroepen voor verschillende noodsituaties. Ook het nummer 1722 was gedurende de volledige dag actief voor wateroverlast en andere schade door het weer.

1. Geef de hoofdgedachte van het artikel weer in één zin.

.....

.....

2. Waarom werd code rood uitgesproken voor het hele land? Markeer in de tekst.

3. Waarvoor kunnen mensen bellen naar het nummer 1722? Onderstreep in de tekst.

4. Waar bevonden de mensen zich die getroffen werden door de bliksem?

.....

Gedichten

1. Over welk dier gaat het? Noteer het onder elk gedicht.

In de jungle, groot en bont
Stampt een beest heel grimmig rond
Met een lange snuit
En een staartje, zo quit
Hij trompettert luid, is heel gezond!

.....

Op de savanne, hoog in de lucht
Staat een dier, met een nek zo gerucht
Hij reikt naar de bomen
Van sappige blaadjes is hij aan het dromen
Een zicht zo bijzonder, ongezien, ongezucht.

.....

In de golven, speels en blij
Zwemt een vriend met snelheid opzij.
Met een sprong in de lucht
En een dans vol pracht en zonder zucht
Brengt hij vreugde altijd nabij

Op de boerderij, een vriendje zo zoet
Met een witte vacht en een vrolijke snoet
Hij geeft lekkere melk
Met zijn tong groet hij elk
Een knusse knuffel, dat doet hij goed.

De wonderlijke wereld van bijen

Dag nieuwsgierige lezers! In deze tekst zullen we hebben over een klein insect dat zorgt voor heerlijke honing. De bij! We nemen je mee op een reis doorheen de wonderlijke wereld van bijen en ontdekken samen hoe ze leven en waarom ze zo nuttig zijn.

Kolonies

Belangrijk om te weten is dat bijen in grote groepen leven. We noemen deze groepen kolonies. Elke kolonie heeft een koningin. Deze grote bij is het hart van de kolonie. Naast de koning heb je ook enkele vrouwtjesbijen. We noemen deze bijen de werksters. Ze hebben veel taken: de koningin verzorgen, nectar en stuifmeel verzamelen, zorgen voor de larven van de koningin of de bijenkorf bewaken. Ten slotte vind je in een kolonie ook mannetjesbijen terug. Deze noemen we darren. Ze hebben één taak: paren met een koningin uit een andere kolonie.

Nectar en stuifmeel

Zoals in het vorige stukje tekst vermeld werd, moeten de werksters stuifmeel en nectar verzamelen. Beide zaken kunnen ze terugvinden in bloemen. De bijen verzamelen nectar door het uit de bloem te zuigen en ondertussen blijft er stuifmeel aan hun harige lichaampjes kleven. Dit stuifmeel wordt gebruikt als voedsel voor de larven.

Honing

De nectar die de werksters meenemen wordt opgeslagen in speciale cellen in de bijenkorf. Ze voegen er speciale stoffen aan toe die ervoor zorgen dat nectar verandert in honing. Ze dekken de cellen daarna af met een waslaag om de honing vers te houden.

Imkers

Hoe komt het nu eigenlijk dat wij honing kunnen kopen in de winkels? Wel, dat hebben we te danken aan imkers. Dat zijn mensen die bijen helpen en verzorgen. Ze halen soms wat honing weg uit de bijenkorf, maar laten voldoende achter zodat de bijen kunnen overleven.

1. Hoe noemen we onderstaande bijen:

Het **hart van de kolonie** is de .....

Vrouwtjesbijen noemen we .....

Mannetjesbijen noemen we .....

2. Leg in 2 zinnen uit hoe honing gemaakt wordt.

.....

.....

.....

3. Waarvoor gebruiken de bijen het verzamelde stuifmeel? Markeer in de tekst.

4. Wat doet een imker?

.....

.....

5. Noteer twee taken van werksters.

.....

.....

Van rups tot vlinder

Wisten jullie dat een vlinder niet altijd mooi en kleurrijk is? Nee hoor! Ze worden geboren als rups en transformeren in een mooie fladderende vlinder. Wil je weten hoe die transformatie in z'n werk gaat? Lees dan zeker verder!

Het eitje

Alles begint met een klein eitje. De eitjes van een vlinder kunnen verschillen van kleur: wit, geel en groen bijvoorbeeld. De vlinder legt haar eitjes op een speciale plant waarvan de rupsen kunnen eten als ze geboren worden. Deze plant wordt een 'waardplant' genoemd. Elke soort vlinder kiest een ander soort waardplant uit om haar eitjes te leggen.

De rups

Na een tijdje komt er een piepklein rupsje uit het ei die meteen begint te eten. Hierdoor groeit een rups snel. Tijdens het groeien vervelt een rups. Ze laat dan haar oude huid achter en er komt een nieuwe, grotere huid in de plaats. Rupsen hebben zeer sterke kaken waarmee ze bladeren kunnen vermalen. Daarnaast kan een rups zich ook goed camoufleren en verbergen voor roofdieren.

De popfase

Na een tijdje maakt de rups zich klaar voor de volgende fase van haar leven. Ze zoekt hiervoor een veilig plekje zoals een tak of een blad. Dan begint de rups met het spinnen van een stevige cocon rond zichzelf. In die cocon begint de rups te veranderen. Er groeien vleugels, antennes en andere kenmerken van een vlinder. Na een tijdje breekt de pop open en komt er een prachtige vlinder tevoorschijn.

De vlinder

In het begin zijn vlinders nog zacht en nat, maar ze zullen snel opdrogen en sterker worden. De vlinder spreidt haar vleugels uit en oefent met fladderen. Ze kan nu de wereld gaan verkennen. Ze vliegen van bloem naar bloem om nectar te eten. Wanneer ze dat doen, helpen ze ook bij de bestuiving van bloemen. Hierdoor kunnen nieuwe planten groeien.

Na een tijdje legt de vlinder eitjes op een waardplant en begint de cyclus opnieuw.

1. Geef een ander woord voor 'transformeren'.

.....

2. Wat is een waardplant?

.....

.....

3. Wat is er speciaal tijdens het groeiproces van een rups. Markeer in de tekst.

4. Waarom camoufleren rupsen zich?

.....

.....

5. Wat gebeurt er met een rups tijdens de popfase?

.....

.....

6. Waarom zijn vlinders belangrijk voor bloemen?

.....

.....